

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – PROSINEC 2023

1. 12. ve 21.00 SEČ
15. 12. ve 20.00 SEČ
30. 12. v 19.00 SEČ

Platí na celém území ČR
Pozice planet v mapce
vyneseny k 15. dni
v měsíci.

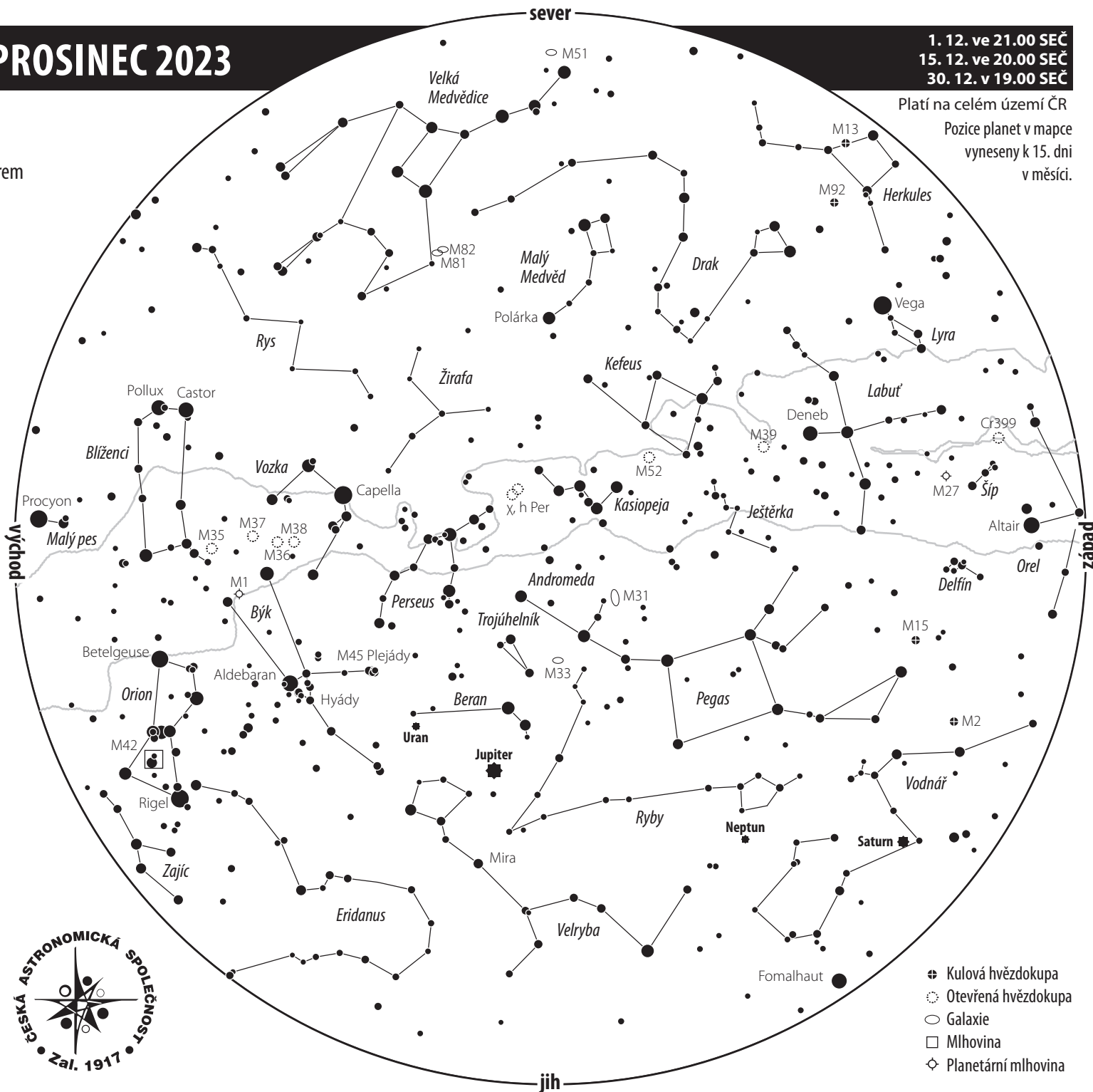
PLANETY

Merkur – počátkem měsíce večer nízko nad jihozápadním obzorem
Venuše – ráno nad JV obzorem
Mars – nepozorovatelný
Jupiter – po většinu noci kromě rána
Saturn – večer nad jihozápadním obzorem
Uran – po většinu noci kromě rána
Neptun – večer nad jihozápadním obzorem

ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

4. Merkur v největší východní elongaci ($21,2^\circ$ od Slunce)
4. Měsíc v apogeju (nejdále od Země – 404 306 km)
5. Měsíc v poslední čtvrti (05.49 UT)
7. Zákryt hvězdy 14 Vir ($3,9^m$) Měsícem (00.49–01.49 UT)
9. Měsíc v konjunkci s Venuší ($4,2^\circ$)
12. Měsíc v novu (23.32 UT)
14. Maximum meteorického roje Geminid (ZHR 150)
14. Měsíc v konjunkci s Merkurem ($4,9^\circ$)
16. Měsíc v perigeju (nejblíže Zemi – 367 930 km)
18. Měsíc v konjunkci se Saturnem ($2,6^\circ$)
18. Planetka č. 37 Fides v opozici se Sluncem ($9,6^m$)
19. Měsíc v konjunkci s Neptunem ($2,0^\circ$)
19. Měsíc v první čtvrti (19.39 UT)
21. Planetka č. 4 Vesta v opozici se Sluncem ($6,4^m$)
22. Zimní slunovrat (03.27 UT), začátek astronomické zimy
22. Měsíc v konjunkci s Jupiterem ($1,4^\circ$)
22. Planetka č. 9 Metis v opozici se Sluncem ($8,4^m$)
22. Merkur v dolní konjunkci se Sluncem
23. Měsíc v konjunkci Uranem ($1,7^\circ$)
23. Simultánní přechod satelitu a dvou stínů na Jupiteru
27. Měsíc v úplňku (00.33 UT)
28. Planetka č. 5 Astraea v opozici se Sluncem ($9,2^m$)
30. Simultánní přechod stínu a dvou satelitů na Jupiteru

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).
Středoevropský čas (SEČ) = UT+1 h

⊕ Kulová hvězdokupa
○ Otevřená hvězdokupa
○ Galaxie
□ Mlhovina
◇ Planetární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – OBJEKTY A ÚKAZY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – PROSINEC 2023

Večerní prosincovou oblohu stále zdobí **Jupiter** se **Saturnem**. Saturn pozorujeme večer, Jupiter září vysoko nad obzorem po většinu noci. Jupiter nám také v závěru roku připraví zajímavé simultánní přechody satelitů a jejich stínů. První nastane před Vánoce 23. 12., kdy kolem 20.30 SEČ uvidíme u okraje kotouče planety Europu, na opačné straně disku její stín a u jižního okraje také stín Ganymedu. Druhý pak před Silvestrem 30. 12., kdy můžeme večer nejprve pozorovat postupně přecházet Ganymed (za doprovodu zapadající GRS) a poté Europu a od cca 23.19 SEČ uvidíme na disku planety přecházet současně dva stíny těchto měsíců. Společnost obou obrů budou dělat tradičně **Neptun** s **Uranem**. **Merkur** s obtížemi spatříme počátkem měsíce večer, nízko nad jihozápadem. Jeho maximální východní elongace nastává 4. 12., planeta má ale nízkou deklinaci. **Venuše** stále zdobí oblohu ránní. Rozhodně ji nad jihovýchodním obzorem nepřehlédneme. Na ranní obloze vysoko nad jihovýchodním obzorem spatříme seskupení Měsíce, Venuše a Spiky. I v prosinci budeme moci pozorovat 22.–24. 12. seskupení Měsíce, Jupiteru, Aldebaranu a Plejád v první polovině noci.

Pozorování meteorického roje **Geminidy**, jehož maximum má nastat 14. 12. kolem 20 hodin, letos nebude rušit Měsíc, který je těsně po novu. Maximální hodinová frekvence by měla dosáhnout 150 meteorů za hodinu. Na 2. 12. kolem 20. hod. je předpovězena sprška Andromedid, jejichž mateřským tělesem je rozpadlá kometa 2D/Biela. Meteory jsou pomalé. Na 12. prosince je předpovězena sprška komety 46P/Wirtanen. Poloha radiantu je $\alpha = 346^\circ$, $\delta = +7^\circ$, meteory by měly mít velmi malou rychlost. Podmínky jsou ideální.

Milovníky komet jistě potěší, že pomalu nastává období viditelnosti jasných vlasatic, které by nás měli provázet v podstatě celý příští rok. Koncem listopadu nás svým outburstem potěšila **12P/Pons-Brooks**, která se s jasnem kolem 9 mag nakrátko dostala i do dosahu malých dalekohledů a její chování je zatím nepředvídatelné – může kdykoliv znovu zjasnit a pak bude opět viditelná i menším triedrem. Pohybuje se na večerní obloze souhvězdím Lyry a v první prosincové dekádě prochází pod jasnou Vegou (viz www.czsky.cz). Pomalu zjasňuje také **62P/Tsuchinshan** na ranní obloze ve Lvu. Ta by se v prosinci měla pohybovat svým jasnem rovněž kolem 9 mag. Tip na fotku: 27.–29. 12. bude dělat společnost galaxiím označovaným jako Leo Triplet (M 65, M 66 a NGC 3628). Mapka obsahuje hvězdy do cca 9 mag a polohy komety vynesené po dvou dnech.

